

ve kterém se blíže odůvodňuje, že pojem »po živnostensku« podle § 4 odst. první onoho čís. nař. nevyžaduje, by čin byl předsevzat u provozování nějaké živnosti, ani opakování trestného činu, nýbrž že stačí spáchání trestného činu, z něhož zřejmě na jevo vychází úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmů, by tak mohl z lichvy žítí zcela nebo jen částečně. Ono rozhodnutí poukazuje dále na to, že okolnost, že pozemky propachtovávají se pravidelně jednou smlouvou na delší řadu let, jež by umožňovala pachtýři činiti beze škody potřebné investice, má v zápětí, že lichva při propachtování pozemků bude pravidelně provozována po živnostensku, poněvadž se právě nedá jinak dobře provozovati. V souzeném případě pronajal obžalovaný písemnou smlouvou Jakubu E-ovi pozemek ve výměře 70 m², na němž si měl E. postavit fotografický atelier, na 5 let za měsíční nájemné 200 Kč, jež slevil na 2.000 Kč ročně, jakkoli podle zprávy předsedy správní komise v K. činilo by přiměřené nájemné toliko 105 Kč ročně. Jedná se tedy skutečně o právní obchod, jenž může spadati pod předpis § 4 odst. první čís. 275/1914 o lichvě a poněvadž jde o pacht pětiletý, není vyloučeno, že čin obžalovaného byl spáchán po živnostensku. Jelikož však tím je toliko řečeno, že není vyloučeno podřadění činu obžalovaného pod ustanovení přečinu podle § 4 onoho čís. nařízení, s kterého hlediska nalézací soud věc vůbec nezkoumal, a nezjišťoval zákonné podmínky tohoto přečinu, takže není možno zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé, bylo vzhledem k zásadě § 262 tr. ř., jež platí i pro soud zrušovací, věc pro nedostatek skutkových zjištění, které je při správném použití hmotného práva položiti za základ rozhodnutí, vrátiti soudu nalézacímu, by o ní znova jednal a ji rozhodl (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Nalézacímu soudu bude při tom hleděti též k námitkám obžalovaného uváděným proti lichvářské jakosti jeho jednání vůbec.

Čís. 2582.

Žádost uraženého o potrestání pro urážku na cti ve smyslu § 530 tr. zák. nevyžaduje určité formy; stačí všeobecný, buď písemný neb ústní návrh na zákonitě potrestání (§ 451 tr. ř.); trestní oznámení pro přešupek § 411 tr. zák. nelze však pokládati za soukromou obžalobu (pro urážku na cti).

(Rozh. ze dne 13. prosince 1926, Zm I 609/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 10. srpna 1926, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 496 tr. zák., spáchaný tím, že dne 18. května 1926 ve V. s Elsou R-ovou veřejně zle nakládal, byl porušen zákon v ustanovení § 530 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a obžalovaný se podle § 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro onen přešupek osvobozuje.

D ů v o d y:

Dne 27. května 1926 podala u okresního soudu ve Vrchlabí Elsa R-ová svým právním zástupcem Drem Rolandem P-em trestní oznámení na obžalovaného tohoto doslovu: »Dne 18. května 1926 nakládal se mnou obviněný beze vší příčiny zle tím způsobem, že mi zasadil několik ran pěstí, takže podle popisu v přiloženém lékařském vysvědčení jsem utrpěla na pravém nadloktí velikou namodralou krevní podlitinu. Pro toto mně obviněným způsobené zlé nakládání podávám tímto proti němu trestní oznámení, a připojuji se k trestnímu řízení, jež proti němu jest zavéstí, pro své soukromoprávní nároky jako soukromá účastnice a pověřuji zároveň zastupováním svých zájmů podle přiložené plné moci Dra Rolanda P-a.« Oznámení to bylo dáno zmocněnci státního zastupitelství k návrhu, tento navrhl zákonné potrestání, a bylo soudem nařízeno hlavní přelíčení ke dni 11. června 1926, k němuž byla předvolána i soukromá účastnice. Za ni se ku přelíčení dostavil její zástupce Dr. P. Přelíčení bylo za účelem provádění důkazů odročeno na den 25. června, a také toto přelíčení bylo odročeno k účelům důkazním. Při obou odročených přelíčeních intervenoval podle záznamu protokolů Dr. P. jako zástupce soukromé účastnice. Ke konečnému hlavnímu přelíčení, jež se konalo dne 9. července 1926, se dostavili podle záznamu protokolu Elsa R-ová jako soukromá účastnice a Dr. P. jako její zástupce. Když po skončeném průvodním řízení veřejný obžalobce učinil návrh na zákonité potrestání obviněného, učinil Dr. P. projev, jenž jest takto protokolován: »Zástupce soukromé účastnice připojuje se k tomuto návrhu a navrhuje pro případ, že by soud v jednání obžalovaného neshledal skutkové povahy přestupku podle § 411 tr. zák., odsouzení obžalovaného pro přestupek proti bezpečnosti cti podle § 496 tr. zák. a odsouzení obžalovaného k náhradě útrat zastupování.« Rozsudkem ze dne 9. července 1926 byl obžalovaný od obžaloby pro přestupek: »podle § 411 tr. zák., po případě § 496 tr. zák.« podle § 259 čís. 3 tr. ř. osvobozen, proti čemuž podle záznamu v protokole o hlavním přelíčení ihned po vyhlášení rozsudku zástupce soukromé účastnice »ohlásil ohledně osvobození pro přestupek urážky na cti odvolání co do viny, žádaje za doručení opisu rozsudku.« Odvolání to nebylo provedeno; veřejný obžalobce odvolání nepodal. Krajský soud jako odvolací soud v Jičíně rozsudkem ze dne 10. srpna 1926 odvolání vyhověl a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 496 tr. zák. Z odůvodnění rozsudku jest patrné, že obžalovaný namítal při odvolacím jednání vyloučení práva obžalobního podle § 530 tr. zák.; odvolací soud vypořádal se s touto námitkou takto: »K otázce promlčení (správně prekluse) jest odpověděti, že promlčení nenastalo. Neboť soukromá obžalobkyně podala oznámení pro přestupek podle § 411 tr. zák. dne 27. května 1926, takže o promlčení skutku spáchaného dne 18. května 1926 nelze mluvit. Že toto oznámení stačí, plyne z právního názoru vysloveného v rozhodnutí ze dne 16. října 1925, Zm I 601/25, jež si také odvolací soud osvojuje.« Jest především podotknouti, že ono rozhodnutí nejvyššího soudu, jež jest uveřejněno ve sb. n. s. pod čís. 2140 se otázkou prekluse podle § 530 tr. zák. vůbec ne-

zabývá a také v tomto směru žádného právního názoru nevyslovuje; nelze proto seznati, z jakých důvodů odvolací soud dospěl k výroku, že trestní oznámení, podané dne 27. května 1926 pro přestupek § 411 tr. zák. stačí k zachování stíhacího práva soukromé obžalobkyně.

Oním výrokem byl porušen zákon v ustanovení § 530 tr. zák. Soudní stíhání a potrestání urážky na cti nastává pouze na požádání uraženého, požádání to jest tu procesním předpokladem; prohlášení uraženého dané způsobem právně závažným, že žádá stíhání, jest podmínkou zahájení trestního řízení. Zákon nepožaduje sice pro prohlášení to určité formy, prohlašujeť v § 451 tr. ř., že stačí všeobecný, buď písemný neb ústní návrh na zákonité potrestání, ale aspoň toto minimum musí býti splněno. Pouhé oznámení, jež neobsahuje žádosti za potrestání, nelze považovati za soukromou obžalobu, neboť oznámení takové neposkytuje jistoty o tom, že oznamující chce uplatňovati práva soukromého obžalobce a nésti zároveň spojenou s tím zodpovědnost. Trestní oznámení v souzeném případě nepřipouští pochybnosti o tom, že poškozená neměla v úmyslu uplatniti jím práva soukromé obžalobkyně, neboť oznámení obmezuje se na pouhé stručné vypsání skutku, který výslovně kvalifikuje jako přestupek podle § 411 tr. zák., a neobsahuje ani návrhu na potrestání, naopak obsahuje pouze prohlášení, že se poškozená připojuje k trestnímu řízení jako soukromá účastnice pro své soukromoprávní nároky. Oznámení jest sepsáno advokátem, jemuž procesní pojmy soukromého obžalobce a soukromého účastníka jsou známy, a jestliže tedy uplatňuje za svou mandantku pouze právo soukromé účastnice, činí tak u vědomí dosahu a významu svého prohlášení. Oznámení jest připojena plná moc právního zástupce, jež není všeobecně obvyklou plnou mocí, nýbrž pověřuje toliko Dra P-a pouze zastupováním soukromoprávních nároků v souzené trestní věci. Nebyl tedy Dr. P. ani zmocněn, jménem své mandantky podati obžalobu soukromou, a podle onoho doslovu oznámení také žalobu tu nepodal a podati nezamýšlel. Nemůže býti pochybnosti, že jím podané trestní oznámení nelze považovati za soukromou obžalobu, a právem proto v průběhu dalšího řízení okresní soud považoval udavatelku pouze za soukromou účastnici, a jako takovou ji předvolal k prvnímu hlavnímu přelíčení a jako takovou ji označil i v protokolech o hlavních přelíčeních dne 11. června, 25. června a dne 9. července 1926. Při těchto přelíčeních udavatelka nevystupovala ani jinak než jako soukromá účastnice, po případě její právní zástupce Dr. P. jako zástupce soukromé účastnice. Teprve ku konci hlavního přelíčení dne 9. července 1926 po skončení průvodního řízení vystoupil Dr. P. s návrhem na případné odsouzení obviněného pro urážku na cti; tu poprvé uplatnil práva soukromé obžalobkyně, tu teprve ponejprv se objevuje návrh na potrestání pro urážku na cti. Poněvadž však v tomto okamžiku bylo minulo šest neděl od doby vědomosti o trestním činu (18. května 1926), byla soukromá obžalobkyně podle ustanovení § 530 tr. zák. již prekludována a neměla již práva se soukromou obžalobou vystoupiti. Její trestní oznámení, jež ovšem bylo podáno včas, právě z důvodu, že z něho lze zřejmě seznati, že jím nehodlá uplatniti postavení soukromé obžalobkyně, nepřichází jí k dobru a nemohlo jí zachovati lhůtu § 530 tr. zák. Jest tedy

právní názor odvolacího soudu, že ono trestní oznámení stačí k zachování stíhacího práva soukromé obžalobkyně, právně mylný. Bylo proto podle §§ 33, 479 a 292 tr. ř. o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2583.

Četnictvo podléhá vojenským trestním zákonům a soudům (§ 60 tr. ř.).

Byl-li občanským soudem trestním vynesena rozsudek, jímž byla z obžaloby sprostěna osoba, podléhající vojenské trestní pravomoci, jest se zrušovacímu soudu ku zmateční stížnosti na záštitu zákona omeziti na výrok, že řízením a rozsudkem prvního soudu byl porušen zákon (§ 292 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 13. prosince 1926, Zm I 630/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením okresního soudu ve Frýdlantu ze dne 30. dubna 1926, jímž k soukromé obžalobě Marty K-ové bylo nařízeno hlavní přelíčení proti četnickému strážmistrově Josefu H-ovi pro přestupek proti bezpečnosti cti, jakož i řízením, konaným na základě tohoto usnesení, zejména i rozsudkem ze dne 18. května 1926 vynesným o soukromé obžalobě proti onomu strážmistrově, byl porušen zákon.

D ů v o d y:

Podle spisů okresního soudu ve Frýdlantu podala Marta K-ová dne 30. dubna 1926 u tohoto okresního soudu na četnického strážmistra Josefa H-a protokolárně obžalobu pro urážku na cti. Okresní soud ve Frýdlantu usnesením ze dne 30. dubna 1926 nařídil k obžalobě té veřejné hlavní přelíčení na den 18. května 1926, jež provedl a rozsudkem z téhož dne obžalovaného od obžaloby podle § 259 čís. 3 tr. ř. osvobodil. Obžalovaný Josef H., jak již v trestním oznámení jest uvedeno a v protokole o hlavním přelíčení zjištěno, jest strážmistrem, podle opisu listu kmenové knihy činně sloužícím četnickým strážmistrem četnické stanice v H. Jest tedy nepochybné, že podle ustanovení § 12 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. podléhá pravomoci vojenských trestních soudů; nesměl proto okresní soud vůbec zavést trestní řízení, tím méně pak vynést rozsudek, nýbrž měl postupovati podle §§ 1 a 60 tr. ř. Bylo proto podle §§ 33 a 292 tr. ř. o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Při tom se musel zrušovací soud omeziti na výrok, že oním usnesením, konaným řízením, jakož i rozsudkem na základě tohoto řízení vynesným byl porušen zákon a nebylo lze ony úkony okresního soudu, obzvláště i rozsudek zrušiti jako zmatečné, ježto zákon v § 292 tr. ř. neposkytuje opory pro takové opatření; podle tohoto předpisu má totiž zrušovací soud, shledá-li, že zmateční stížnost jest podána důvodně,